

Zadanie sprawdzające rozumienie czytanego tekstu *Hedonizm kontra hedonizm*.

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. **Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu.** Oceniając pracę ucznia, należy stosować punktację z modelu.

Uwaga: Za pełną odpowiedź przyznaje się maksymalną liczbę punktów, za niepełną – wskazaną w rubryce „punkty częściowe”. Nie należy przyznawać połówek punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedź błędną nie przyznaje się punktów.

Nr zad.	Propozycja odpowiedzi	Punkty	
		maks.	częstk.
1.	<p>np.: <i>hedonizm</i> – nurt filozoficzny (i postawa życiowa) uznający przyjemność za najważniejszą wartość w życiu, wyrażający akceptację życia <i>anhedonia</i> – stan ducha cechujący się niemożnością przeżywania przyjemności; objaw chorobowy np. schizofrenii czy depresji (nie uznajemy odpowiedzi: objaw schizofrenii czy depresji) <i>konsumpcjonizm</i> – postawa życiowa polegająca na przedkładaniu dóbr materialnych nad inne dobra; dążenie do zaspakajania ciągle nowych i wykreowanych przez współczesne media potrzeb Uwaga: uznajemy odpowiedzi niezawierające pierwszego członu definicji, tj. nurt filozoficzny, stan ducha, postawa życiowa</p>	3	1, 2
2.	<p><i>przyczyny potępienia hedonizmu</i> – np. egoizm, odwrócenie się od wartości etycznych; odwrócenie się od Boga, grzech; zastąpienie wartości duchowych dążeniem do posiadania dóbr materialnych <i>przyczyny braku radości z życia</i> – np. niemożność przeżywania przyjemności (anhedonia), frustracja wiążąca się z niemożnością pogodzenia postawy korzystania z życia ze świadomością jej szkodliwości, natarczywość współczesnej kultury konsumpcyjnej, choroba</p>	2	1 (za poprawne wskazanie dwóch przyczyn jednego zjawiska lub po jednej przyczynie każdego zjawiska)
3.	<p><i>obracać słowa wte i wewte, spece od reklamy i marketingu</i> uwaga: uznajemy także <i>obracać słowa, wte i wewte,</i></p>	1	0
4.	<p>np.: autor krytykuje ją za powierzchowność, sztuczność, wykorzystywanie hedonizmu do własnych celów; nadużywanie terminu hedonizm, nadmierne uleganie wpływowi mediów, konsumpcjonizm, schizofreniczność, nieumiejętność cieszenia się życiem. Uwaga: nie uznajemy odpowiedzi sformułowanych na podstawie akapitu 2., np. autor krytykuje ją za hedonizm, egoizm, odwrócenie się od Boga</p>	2	1
5.	A	1	0
6.	<p>- pytanie retoryczne - epitet</p>	1 (za 1 środek styl.)	0

7.	<p><i>Istotą odpowiedzi jest dostrzeżenie problemu wyboru.</i></p> <p>np. Epikureizm, w odróżnieniu od hedonizmu Arystypa, różnicując przyjemności na niższe i wyższe, zmusza człowieka do wyboru, czyni człowieka odpowiedzialnym za wybór przyjemności, powoduje, że człowiekowi żal, że czegoś nie przeżył.</p> <p><i>Uwaga: nie uznajemy odpowiedzi „Epikureizm, w odróżnieniu od hedonizmu Arystypa, różnicuje przyjemności na niższe i wyższe.”</i></p>	2	0
8.	<p>np.: jest posumowaniem, wnioskiem, konkluzją (dopuszczamy: jest dopełnieniem, uzupełnieniem)</p>	1	0
9.	<p><i>liczba pojedyncza</i> – np. autor odwołał się do własnych doświadczeń (uwiarygodnił wypowiedź, wyraził swoje uczucia, zawarł subiektywne spostrzeżenia)</p> <p><i>liczba mnoga</i> – np. autor utożsamił się z odbiorcą, (pokazał powszechne zjawisko; ukazał doświadczenia różnych pokoleń; uogólnił przypadek)</p>	2	1
10.	<p>np.: <i>realny świat</i>: zjeżdżanie na sankach z miejskiej górki, mecz piłkarski lokalnej drużyny, koleżanka ze szkolnej ławy, występy estradowego chałturzysty</p> <p><i>rzeczywistość medialna</i>: zimowe sporty na alpejskich stokach, mecz piłkarski Brazylia – Włochy, sławna amerykańska aktorka, film z udziałem The Beatles</p> <p><i>Uwaga: dopuszczamy cytowanie.</i></p>	1	0
11.	<p>np. Pod wpływem wykreowanego przez media wyidealizowanego świata ludzie nie potrafią cieszyć się światem rzeczywistym (dostrzegają, że jest on szary).</p>	1	0
12.	<p>Epikur uzasadnienie, np. : Współczesny człowiek tak jak Epikur klasyfikuje i wybiera przyjemności.</p>	1	0
13.	<p>np. Tytuł odnosi się do różnic między:</p> <ul style="list-style-type: none"> - systemem filozoficznym Arystypa z Cyreny i Epikura - hedonizmem starożytnym a współczesnym konsumpcjonizmem <p><i>dopuszczamy: Tytuł odnosi się do różnych znaczeń pojęcia hedonizm.</i></p>	2	0
Razem			20

Temat 1. **Cierpiące matki. Porównaj ich wizerunki przedstawione w średniowiecznym wierszu *Posłuchajcie, bracia miła...* i fragmencie III części *Dziadów* Adama Mickiewicza.**

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

	Punktacja
1. Określenie kontekstu utworów, np.:	0-3
a. kontekst biblijny,	
b. motyw Stabat Mater Dolorosa,	
c. kontekst historyczny III cz. <i>Dziadów</i> ,	
d. topos Matki Polki.	
2. Ukształtowanie wypowiedzi, np.:	0-2
<i>Posłuchajcie, bracia miła...</i>	
a. monolog podmiotu lirycznego,	
b. połączenia liryki bezpośredniej z liryką zwrotu do adresata), <i>Dziady</i>	
c. rodzaj literacki: dramat,	
d. dialog Pani Rollison z Senatorem.	
3. Portret matki w <i>Posłuchajcie, bracia miła...</i>, np.:	0-9
a. Matka Boska opłakująca cierpienie i śmierć syna,	
b. poszukiwanie zrozumienia u odbiorcy (czytelnika),	
c. współuczestniczenie w męce i cierpieniu syna,	
d. chęć ulżenia cierpiącemu synowi,	
e. świadomość daremności wszystkich wysiłków,	
f. zwroty do Chrystusa (apostrofy, zdrobnienia) podkreślające matczyne uczucia	
g. Matka Boska jako zwyczajna kobieta,	
h. zarzuty pod adresem archanioła Gabriela,	
i. zwrot do wszystkich matek, by modliły się o zaoszczędzenie im widoku cierpiących dzieci,	
j. niemożność znalezienia jakiegokolwiek pocieszenia po śmierci jedyne- go, ukochanego syna,	
k. odmienność sposobu ukazania Matki Boskiej w porównaniu z innymi utworami średniowiecznymi, np. <i>Bogurodzicą</i> .	
4. Portret matki we fragmencie <i>Dziadów</i>, np.:	0-8
a. uboga, niewidoma wdowa (syn stanowi jej jedyną podporę),	
b. matka interweniująca w sprawie dręczonego syna,	
c. znoszenie lekceważenia okazywanego przez Senatora (wyśmiewającego jej cierpienie, ukrywającego wiedzę o stanie młodego Rollisona),	
d. przykłady matczynej miłości (metafora owcy, ucha),	
e. znoszenie upokorzeń z miłości do syna (padnięcie na kolana przed Senatorem, brutalne potraktowanie przez straż, całonocne wyczekiwanie pod murami ratusza),	
f. wychwalanie syna przed Senatorem (dobrze się uczącego, pomagającego w nauce innym, utrzymującego matkę),	
g. próba obudzenia w Senatorze ludzkich uczuć (zainteresowania sprawą młodego Rollisona, pozyskania jego wstawiennictwa),	
h. męka i cierpienia dziecka największym bólem dla matki (oskarżenie sprawców o brak serca).	

- 5. Podsumowanie** **0-3**
- pełne**, np. dostrzeżenie podobieństw i różnic sposobu wyrażania matczynych uczuć, odczuwania cierpienia w obu tekstach. **3**
- niepełne**, np. dostrzeżenie podobieństw lub różnic sposobu wyrażania matczynych uczuć, odczuwania cierpienia w obu tekstach. (2)
- próba podsumowania**, np. lakoniczne stwierdzenie, że portrety matek w obu tekstach są podobne. (1)

Temat 2. **Co w *Ludziach bezdomnych* Stefana Żeromskiego symbolizują Wenus z Milo i *Rybak* Puvisa de Chavannes'a? Odpowiedz, analizując poniższe fragmenty oraz wykazując związek obu symboli z kreacją bohaterów i innymi symbolami przedstawionymi w utworze.**

- I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)** **Punktacja**
- 1. Wstępne rozpoznanie fragmentów, np.:** **0-2**
- a. pochodzą z rozdziału otwierającego powieść (wiążą się z pierwszym, paryskim spotkaniem głównych bohaterów utworu),
 - b. narrator przedstawia dzieła sztuki widziane oczami bohaterów (głównie Judyma),
 - c. rozmowa o *Rybaku* ujawnia cechy bohaterów (np. wrażliwość Joasi, chłód Natalii itp.).
- Symbolika Wenus z Milo**
- 2. Analiza fragmentu** **0-5**
- posąg Wenus symbolizuje, np.:
- a. klasyczne wartości: piękno, dobro, prawdę (rozum),
 - b. radość życia, akceptację świata, poczucie szczęścia,
 - c. miłość,
 - d. wolność,
 - e. harmonię z naturą,
 - f. doskonałość duchową
 - g. piękno cielesne.
- 3. Interpretacja innych symboli wyrażających podobne treści, np.:** **0-1**
- a. kwiat tuberozy,
 - b. budząca się do życia natura w rozdziale *Przyjdź*,
 - c. dom,
 - d. rozdarta sosna.
- 4. Interpretacja kreacji bohaterów, np.:** **0-4**
- a. Judym (zauroczenie Natalią, miłość do Joasi, poddawanie się urokowi życia towarzyskiego w Cisach itp.),
 - b. Joasia (marzenia o pięknym, przytulnym domu),
 - c. Natalia lub Karbowski (hedonistyczna postawa życiowa),
 - d. Korzecki (poglądy wyrażane w dyskusji z Kalinowiczem),
 - e. robotnicy w stalowni (piękno zmagania człowieka z materią),
 - f. lekarze ludzi bogatych (salony Czerniszów i Kalinowiczów).

Symbolika *Rybaka*

5. Analiza fragmentu

0-5

obraz symbolizuje, np.:

- a. zło, brzydotę świata, niesprawiedliwość społeczną, nędzę,
- b. niezawinione cierpienie, krzywdę,
- c. winę tych, którzy nie reagują, będąc świadkami zła,
- d. destruktywny wpływ cywilizacji,
- e. duchową i fizyczną degradację,
- f. Jezusową ofiarę,
- g. ewangeliczną ideę miłosierdzia.

6. Interpretacja innych symboli wyrażających podobne treści, np.:

0-1

- a. krzyk pawia,
- b. czerwona strzałka w atlasie anatomicznym Korzeckiego,
- c. stojąca gnijąca woda,
- d. bezdomność,
- e. rozdarta sosna.

7. Interpretacja postaci bohaterów, np.:

0-4

- a. Judym (poczucie obowiązku wobec warstw niższych, odrzucenie szczęścia osobistego itp.),
- b. Joasia (cierpienie z powodu poczucia bezdomności itp.),
- c. Judymowa (wyniszczająca praca w fabryce; poczucie zagubienia i bezradności w obcym świecie),
- d. Wiktor (decyzja emigracji),
- e. Korzecki (decyzja samobójstwa),
- f. nędzarze z Warszawy, Cisów, Zagłębia itp. (bardzo złe warunki życia, beznadziejność egzystencji).

8. Podsumowanie

0-3

pełne, np.: dostrzeżenie, że oba dzieła sztuki symbolizują przeciwstawne wartości i postawy, dostrzeżenie związku symboliki obu dzieł z problematyką moralną, filozoficzną i społeczną utworu oraz konfliktem wewnętrznym głównego bohatera, a także z prezentacją postaci i relacji między nimi. 3

niepełne, np.: dostrzeżenie, że oba dzieła sztuki symbolizują przeciwstawne wartości i postawy oraz dostrzeżenie związku ich symboliki z konfliktem wewnętrznym głównego bohatera. (2)

próba podsumowania, np. dostrzeżenie, że oba dzieła sztuki symbolizują przeciwstawne wartości i postawy *lub* dostrzeżenie związku ich symboliki z konfliktem wewnętrznym głównego bohatera. (1)

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnątrz, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym, **5**
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części, **3**
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. **1**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka, **5**
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka, **3**
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. **1**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia i fleksja, **12**
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja, **9**
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne składnia, słownictwo i frazeologia, **6**
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, słownikowych, frazeologicznych i fleksyjnych, **3**
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, słownikowych i frazeologicznych. **1**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia; poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); **3**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia); na ogół poprawna interpunkcja; **2**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia); interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). **1**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY **0–4**